

ЩОДО ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МИСЛЕННЯ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Домінуючою функцією в молодшому шкільному віці стає мислення. Завдяки цьому, інтенсивно розвиваються, перебудовуються самі розумові процеси. Завершується період, що намітився в дошкільному віці, від наочно-образного до словесно-логічного мислення. У дитини з'являються логічно вірні міркування: міркуючи, вона використовує операції.

Шкільне навчання будується таким чином, що словесно-логічне мислення одержує переважний розвиток. Якщо в перші два роки навчання діти багато працюють із наочними зразками, то в старших класах обсяг такого роду занять скорочується. Образний початок усе менше і менше прослідковується у навчальній діяльності, особливо, при засвоєнні основних шкільних дисциплін. Це відповідає віковим тенденціям розвитку дитячого мислення, але, у той же час, збіднює інтелект дитини.

Впродовж останніх років основну увагу в освіті приділяють розвитку логічного мислення. Педагоги, учені видають нові підручники, що містять завдання на розвиток мислення. Як показує досвід, це ефективно для дітей з високим або достатнім рівнем навченості.

Проблему вивчення мислення досліджували ряд вчених вітчизняної та зарубіжної психології: Бехтерева Н.П., Гоголіцин Ю.Л., Кропотов Ю.Д., Медведєв С.В., Библер В.С., Божович Л.І., Брушлинський А.В., Вертгеймер М., Гальперин П.Я., Гурова Л.Л., Дональдсон М., Зак А.З., Завалишна Д.Н., Калмикова З.І., Тихомірова Л.Ф., Терлецька Л. Г., Скрипченко О.В., Лисянська Т.М., Скрипченко Л.О., Симановський А.Е., Матюшкін А.М., Косма Т.В. та інші [1].

Основною умовою розвитку мислення дітей є цілеспрямоване виховання й навчання. Мислення розвивається протягом усього життя людини в процесі її діяльності. На кожному віковому етапі мислення має свої особливості. Мислення дитини раннього віку виступає у формі дій, спрямованих на вирішення конкретних завдань. Мислення учнів середнього шкільного віку оперує знаннями, засвоєними, насамперед, словесно.

За час навчання в молодших класах діти швидко просуваються вперед у своєму розвитку. Між першокласниками й учнями третіх – четвертих класів за два-три роки утворюється помітне розірвання. Збільшуються й індивідуальні розходження дітей по досягнутому рівню розвитку.

У першокласників та деяких другокласників домінує наочно-діюче і наочно-образне мислення. Учні третіх і четвертих класів у більшій мірі спираються на словесно-логічне й образне мислення, причому однаково

успішно вирішують задачі у всіх трьох планах: практичному, образному і словесно-логічному (вербальному) [2].

Під впливом навчання, в мисленні молодшого школяра змінюються співвідношення його образних і понятійних, конкретних і абстрактних компонентів. Ці зміни відбуваються по-різному, залежно від змісту навчання. Здійснюючи індивідуальний підхід до учнів під час розв'язування ними мислительних і навчальних задач, важливо варіювати переходи від наочно-практичних, наочно-мовних до абстрактних способів і навпаки.

Для дослідження мислення молодших школярів доцільно використовувати ряд емпіричних та психодіагностичних методів, зокрема: діагностичні (тестування), включене та невключене спостереження, ряд психодіагностичних методик. Зокрема, для вивчення інтегрального показника вербально-логічного мислення доцільно застосовувати методику «Виключення слів», з метою дослідження рівня аналізу та синтезу, рівня операцій і порівняння, застосовують методику Д. Завалишної. З метою дослідження творчості мислення, доцільним є використання тесту «Дослідження гнучкості побудови графічного образу».

Для розвитку та корекції мислення застосовується комплексна робота, яка передбачає роботу вчителів, батьків та безпосередньо самого психолога. Через такий вид роботи як психологічна просвіта, можна здійснити навчання вчителів та батьків, ознайомити їх з віковими психофізіологічними особливостями розвитку дитини, особливостями мислення дітей молодшого шкільного віку, з результатами тестування учнів даного класу та корекційно-розвивальними вправами, які забезпечують розвиток мислення дітей молодшого шкільного віку. Перспективу подальшого дослідження вбачаємо у підборі системи тренінгових занять, спрямованих на розвиток мислення молодших школярів.

Література

1. Бондар А. Порушення пізнавальних процесів та емоційної сфери / А. Бондар // Психолог. – 2013. – №3. – С.21-25.
2. Свердлик Н. Упровадження куточків логічного мислення / Н. Свердлик // Початкова освіта. – 2013. – №9. – С. 2-7.

УДК 159.942:378:373.3.011.3-051(043.2)

АЛМАШІ С.І., СТОЙКА Б. В.,
Мукачівський державний університет

ЩОДО ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНО-ВОЛЬОВОЇ СФЕРИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Особливістю педагогічної діяльності є висока емоційна напруженість. Численні емоціогенні фактори носять як об'єктивний, так і суб'єктивний характер. Ситуації емоційного перенавантаження, пов'язані з високим рівнем афективної напруженості, дезорганізують педагогічну діяльність, яка належить до складних, творчих видів діяльності. Повторювання ситуацій професійних

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>